18017595

Provincie Zeeland

Gedeputeerde Staten

Provinciale Staten
T.a.v. Voorzitter

onderwerp	**kenmerk**	**behandeld door**	**verzonden**
Voortgangsrapportages grote projecten	18017789	ir. E.A. Dekker +31 118 631922	12 JULI 2018

Middelburg, 10 juli 2018

Geachte voorzitter,

In het kader van de informatievoorziening aan Provinciale Staten informeren wij u ieder kwartaal over de voortgang van de projecten die zijn aangemerkt als 'grote projecten'. Dit zijn de projecten Marinierskazerne, Thermphos, Waterdunen, Natuurpakket Westerschelde, N62 Sloeweg (fase 2) en N62 Tractaatweg. Daarbij rapporteren wij tevens over de stand van zaken met betrekking tot het provinciaal risicoprofiel.

De voortgangsrapportages over het eerste kwartaal van 2018 zijn gereed en bieden wij uw Staten hierbij aan, voor wat betreft de projecten Marinierskazerne, Thermphos, Waterdunen en Natuurpakket Westerschelde. De voortgangsrapportages van de projecten N62 Sloeweg (fase 2) en N62 Tractaatweg worden op 16 juli eerst in de Raad van Commissarissen van de Tractaatweg BV behandeld en op 30 augustus in het Opdrachtgever-Opdrachtnemeroverleg. Daarna zullen wij deze rapportages aan u toezenden.

Een voortgangsrapportage kenmerkt zich door een rapportage achteraf, het gaat per definitie niet over de actuele situatie. De dynamiek in de projecten maakt dat de actuele situatie tijdens de behandeling van de voortgangsrapportage in de commissies al (sterk) gewijzigd kan zijn en de informatie opgenomen in de voortgangsrapportages achterhaald. Waar dit het geval is, zal de verantwoordelijk portefeuillehouder de actualiteit inbrengen bij de bespreking van de voortgangsrapportage in de commissie.

Voor wat betreft het risicomanagement bij de grote projecten wordt de informatie over de risico's via de kwartaalrapportages aan Provinciale Staten verstrekt. Op basis van ratio's wordt bepaald of het weerstandsvermogen van de provincie toereikend is bij het huidige risicoprofiel (zie bijlage). Met de actualisatie van de risico's is de ratio weerstandsvermogen berekend op 4,8 en de ratio algemene reserve op 1,2. Zowel de ratio weerstandsvermogen als de ratio algemene reserve voldoen aan de norm (1,5) en (1,0).

Ten opzichte van de tweede kwartaalrapportage 2018 is het ratio weerstandsvermogen gestegen van 2,9 naar 4,8 en is het ratio algemene reserve gestegen van 0,3 naar 1,2. Beide ratio's zijn gestegen als gevolg van meer ruimte in de meerjarenbegroting én een stijging van de algemene reserve.

Met vriendelijke groet,

gedeputeerde staten,
namens dezen,

de Commissaris van de Koning,
voor deze,

drs. J. de Bat,
gedeputeerde

de secretaris,

A.W. Smit

Bijlagen: Q2 voortgangrapportages en risicorapportage.

Voortgangsrapportage Provinciale staten

Project: Marinierskazerne Vlissingen

Algemeen			
Periode	tweede kwartaal 2018	Datum	02-07-2018
Status:	Definitief		
Korte omschrijving van het project		Het doel van het project MARKAZ is om in nauwe samenwerking met gemeente Vlissingen en waterschap Scheldestromen: 1. De door de provincie gedane toezegging, om de gronden om niet en bouwrijp aan te leveren, gestand te doen; 2. Defensie in staat stellen de kazerne zo snel mogelijk, tegen zo laag mogelijke kosten en met draagvlak binnen de regio te realiseren; 3. Maximalisatie van de (economische en maatschappelijke) effecten van de kazerne voor de Zeeuwse samenleving te bewerkstelligen.	
Achtergrond		*Het project MARKAZ omvat de verhuizing van de nu in Doorn gevestigde Van Braam-Houckgeestkazerne en het Logistiek Complex Maartensdijk naar een terrein van ca. 70 ha. nabij de Buitenhaven van Vlissingen. De minister van Defensie heeft in zijn brief van 31 augustus 2012 zijn besluit tot verhuizing aan de Tweede Kamer meegedeeld. De Tweede Kamercommissie van Defensie heeft tijdens het algemeen overleg van 6 februari 2013 met de minister van Defensie met het eerder genomen besluit ingestemd. Binnen Defensie is een uitvoeringsorganisatie opgericht, om de verhuizing tot stand te brengen. Defensie, met het Rijksvastgoedbedrijf (RVB), is verantwoordelijk voor de bouw van de kazerne.* *Het provinciale project is primair gericht op het nakomen van de per brief van augustus 2012 door de provincie bevestigde toezegging m.b.t. het om niet en bouwrijp beschikbaar stellen van de gronden. Deze toezegging is gedaan vanwege de grote positieve sociaal-economische gevolgen van de kazerne. Op de schaal van de Zeeuwse arbeidsmarkt zijn de effecten enorm. De 1780 arbeidsplaatsen op de kazerne zelf zorgen voor nog eens 385 extra arbeidsplaatsen bij toeleveranciers en als gevolg van consumptieve bestedingen ("Impact Marinierskazerne Vlissingen", Ecorys, 21 januari 2013). Deze 2165 nieuwe banen kunnen een breed*	

	uitstralingseffect hebben op o.a. onderwijs en voorzieningen in Zeeland. Dit is mede afhankelijk van de woonplaatskeuze van de kazernemedewerkers. Provinciale inzet is gericht op het maximaliseren van de sociaal-economische gevolgen. De provincie functioneert daarnaast voor Defensie als regionaal aanspreekpunt. Op het moment dat het eerste projectdoel bereikt is (na het aanleveren van de grond, het afkopen van het bouwrijp maken en het realiseren van de wegontsluiting en nutsaansluitingen), zal een expliciet keuzedocument worden opgesteld m.b.t. de wijze van voortzetting van het project, gericht op de twee resterende doelen.
Voorafgaande bestuurlijke besluiten	GS 12019023, aug 2012: brief aan minister van Defensie inzake om niet en bouwrijp beschikbaar stellen van gronden; 14009116, jun 2014: bestuursovereenkomst Provincie - Defensie 14017218, nov 2014: samenwerkingsovereenkomst Provincie - Vlissingen 15006119, mrt 2015: erfpachtovereenkomst Provincie - Vlissingen 15007537, jun 2015: erfpachtovereenkomst Provincie - Vlissingen 15008186, jun 2015: drie overeenkomsten Provincie - Defensie inzake erfpacht, afkoopsom en regionale bijdrage 16008532, jun 2016: vierde overeenkomst Provincie (met gem/ws)- Defensie inzake risicoverdeling gronddossier 16008532, jun 2016: overeenkomst Provincie - Vlissingen inzake aanvragen bijdrage BZK voor opsporing/ruiming NGE PS 13018275, nov 2013: beschikbaar stellen van € 15 mln. voor project MARKAZ 14008125, jul 2014: vaststelling inpassingsplan 16013561, nov. 2016: financiële verwerking gronden MARKAZ 18015539, juni 2018: statenbrede motie over aandringen bij kabinet op uitvoering besluit 2012 en overeenkomsten

Betrokkenen		**Akkoord**
Bestuurlijk opdrachtgever	Schönknecht-Vermeulen, mevr. C.M.M.	
Ambtelijk opdrachtgever	Prevaes, dhr. drs. L.M.L.M.	
Projectleider	Dekker, mevr. ir. E.A.	

Voortgang algemeen	*In het tweede kwartaal 2018 is het volgende uitgevoerd/in uitvoering:* *- Het beroep tegen de vergunning van Vlissingen voor de verplaatsing van de naturistencamping is afgewezen; er is geen hoger beroep ingesteld. De camping kan dus vanaf seizoen 2019 de nieuwe locatie in de Schone Waardin gebruiken.* *- Het Rijk heeft besloten om Vesta buitendijks te ontsluiten. Het overleg hierover met Vesta loopt. De ontwerpopdracht voor het 'takje Vesta' kan dus in overleg met het daarvoor ingeschakelde bureau beëindigd worden.* *- De afstemming met de dijkverzwaring speelt nog wel een rol bij de in opdracht van het Rijk aan te leggen fly-over, waarmee het binnendijkse en buitendijkse deel van het MARKAZ-terrein met elkaar verbonden worden. In overleg tussen het RVB en het waterschap worden beide projecten in ruimte en tijd op elkaar afgestemd.* *- De verlegging/verwijdering van kabels en leidingen in het plangebied is voor een groot deel gereed. De gasleiding en de KPN-kabel zijn verlegd; vervallen waterleidingen zijn grotendeels weggehaald. De waterleiding naar de camping wordt na deze zomer verwijderd. Overige K&L-werken worden gecombineerd met de uitvoering van bodemsanering en infrastructurele werken.* *- Met het Rijk is overeenstemming bereikt over een aantal lang lopende issues, waaronder de eindrapportage m.b.t. de ontsluiting en de kostenverdeling rond nutsvoorzieningen.* *- Een enquete is gehouden onder de mariniers om meer inzicht te krijgen in de samenstelling van het Korps, de huidige woon-werksituatie, de informatiebehoefte en de verhuisbereidheid.* *- Een digimagazine is gemaakt met concrete informatie (via links) over wonen in werken in Zeeland.* *- Met de ludieke Zeelandquiz is gereageerd op het onjuiste beeld van Zeeland, zoals in de media geschetst door de Defensie-vakbonden.* *- Via bestuurlijke en politieke kanalen is het regionale standpunt "Afspraak is afspraak" in Den Haag uitgedragen en onderbouwd.*

Voortgang projectfase	**Percentage gereed**	**Begin**	**Eind**
Initiatiefase	100		
Definitiefase	100		
Ontwerpfase	100		
Voorbereidingsfase	100	01-11-2014	22-06-2016
Realisatiefase	75	01-01-2015	31-12-2019
Nazorgfase	0	01-01-2020	30-06-2022

Beheersaspecten	**Status**	**Toelichting**
Geld	☺	Van het beschikbare budget van ruim 18 M€ (15 M€ van provincie, ruim 3 M€ van gemeente Vlissingen) resteert nog ca. € 3,6 M€. De geplande uitgaven betreffen de kabel- en leidingwerken, wegverbreding t.b.v. calamiteitenontsluiting en financiële bijdragen aan evt. bomruimingen, bodemsanering en

		de ontsluiting van Markaz. Een klein budget is beschikbaar voor promotie- en communicatieuitgaven. Via de recente meicirculaire is zekerheid gekomen over de BZK-bijdrage aan het in 2017 verrichte NGE-onderzoek. Er is geen wijziging van de regeling aangekondigd, zodat ook voor 2018 (en wellicht ook later) uitgegaan kan worden van een BZK-bijdrage (waarvan 50% naar provincie gaat). Het beschikbare budget op projectonvoorzien bedraagt € 490.000,-. Hierin zijn de extra kosten voor nutsaansluitingen als gevolg van nadere afspraken met het Rijk verdisconteerd. Dit is toereikend om de benodigde risicoreservering (zie bij risico's) te kunnen dekken. vorige status:☺
Organisatie	☺	Stappen zijn gezet, daarin ondersteund door een extern adviseur, om de samenwerking en de effectiviteit van het overleg tussen regio en rijk te verbeteren. In een tweetal gesprekken zijn concrete afspraken gemaakt over de invulling van het overleg. Door die gesprekken is het onderling begrip en vertrouwen aanmerkelijk gegroeid. Het directeurenoverleg tussen Rijk en regio is uitgebreid met waterschap en gemeente Vlissingen. vorige status:😐
Risico's	☺	De risicoanalyse is op 19 juni geactualiseerd. Daarbij zijn in aantal en hoogte van de financiële risico's geen aanpassingen of aanvullingen gedaan. Het in NARIS op basis van 95% berekende risico blijft op € 473.000 staan. De risico's en de beheersmaatregelen worden maandelijks in de projectgroep doorgenomen. De huidige onrust in Doorn en in Den Haag vormt een risico. Niet zozeer voor de projectkosten, maar wel voor de beoogde baten van het MARKAZ-project voor Zeeland. Vanuit Zeeland (overheden, bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties) is en wordt op alle fronten bij het Rijk aangedrongen op het onverkort uitvoeren van het besluit in 2012 en de met de regio gesloten overeenkomsten. vorige status:☺
Kwaliteit	☺	De dijkverzwaring die een groter ruimtebeslag blijkt te hebben dan oorspronkelijk gedacht leidt tot verschillende nieuwe ontwerpopgaven en afstemmingsvraagstukken. RVB werkt in overleg met partijen en Vesta een nieuwe buitendijkse ontsluiting voor Vesta uit. De in opdracht van het Rijk aan te leggen fly-over (over dijk en Oostelijke Bermweg heen) heeft duidelijke raakvlakken met de (grotere) dijkverzwaring. Het RVB en het waterschap stemmen deze werken in ruimte en tijd op elkaar af. vorige status:☺

Informatie	☺	Door de steun van generaal Mac Mootry aan de bezwaren van de mariniers(vakbonden) tegen de toekomstige verhuizing naar Vlissingen is de onrust in Doorn en in Den Haag verder toegenomen. In de berichtgeving daarover is een onjuist beeld van Zeeland neergezet. Dit is vanuit verschillende kanten (overheden, bedrijfsleven, maatschappelijke organisaties) in de media rechtgezet. Ook met de vakbonden is hierover gesproken. De ambtelijke en bestuurlijke contacten tussen Doorn en Zeeland zijn goed. Op verzoek van de mariniers is een digimagazine opgesteld, waarin via links concrete informatie over Zeeland gegeven wordt. Zeeland zal zich ook presenteren op de familiedag in Doorn op 25 augustus. Zowel voor Zeeland als voor Doorn als voor de projectorganisatie van Defensie/RVB (en de consortia)is spoedige duidelijkheid vanuit Den Haag gewenst. Via bestuurlijke en politieke kanalen is en wordt daarop aangedrongen. Op basis van de toezeggingen van de Staatssecretaris aan de Tweede Kamer op 21 juni wordt verwacht, dat eind van de zomer meer duidelijkheid komt. vorige status:☺
Tijd	☺	Het werk m.b.t. de verlegging van een gasleiding en de verwijdering van vervallen waterleidingen in het plangebied van MARKAZ is vrijwel afgerond. Als gevolg van de nieuwe afspraken met het Rijk rond de ontsluiting van Vesta is de opdracht vanuit de regio voor het maken van een ontwerp stopgezet. Dit wordt nu verder door het Rijk opgepakt. De regionale werken (begrepen in doel 1. van het project) zijn daarmee nu voor een belangrijk deel (ca. 75%) uitgevoerd. Wat voor het regionale MARKAZ-project aan uitvoering van werken rest is de omlegging van de waterleiding bij het MOB-complex, de verwijdering van leidingen langs de Havenweg en naar de naturistencamping en de verbreding van wegen t.b.v. de calamiteitenontsluiting. In opdracht van Vlissingen wordt in 2018/2019 de nieuwe infrastructuur ten noorden van de Buitenhaven aangelegd, waaraan vanuit MARKAZ wordt meebetaald. Meebetaald wordt ook aan de bodemsaneringswerken, die in opdracht van het RVB in 2018/2019 worden uitgevoerd. De uitvoering daarvan ondervindt enige vertraging, omdat de gunning tot het einde van de zomer is aangehouden. Uitvoering van de werkzaamheden in het kader van doelen 2. en 3. blijven doorlopen gedurende de bouwfase van de kazerne. Momenteel is de dialoogfase gaande. vorige status:☺
? geen voortgang bekend		

volgens planning	
dreigt te overschrijden	
planning overschreden	

Voortgangsrapportage Provinciale staten

Project: sanering Thermphos

Algemeen			
Periode	2e kwartaal 2018	Datum	11-06-2018
Status:	Definitief		

Korte omschrijving van het project	Het samen met ministerie van I&W en Zeeland Seaports het voormalige Thermphos-terrein laten saneren tot het punt dat voorbereidingen voor heruitgifte kunnen worden getroffen. Deelprojecten hierbinnen zijn: a. Deelproject I – Fosforveilig stellen i. Veiligstellen ovens ii. Veiligstellen vaten met leidingen iii. Leidingen en tanks iv. Natte verwerking b. Deelproject II – Reststoffen i. Verwerking en opslag van afvalstoffen ii. Direct af te voeren materialen en afvalstoffen c. Deelproject III - Ontvlechting en sloop van installaties en gebouwen d. Deelproject IV – Bodemsanering
Achtergrond	*In 2014 is door Provincie Zeeland en Zeeland Seaports een akkoord met Curatoren gesloten. Er is uit de boedel € 35 miljoen ontvangen voor de veiligstelling/sanering van het Thermphos terrein. Er is een beheersorganisatie (VCB) opgericht voor toezicht en organisatie van de werkzaamheden. VCB heeft op 31 maart 2017 een nieuw plan van aanpak beschikbaar gesteld.* *Naar aanleiding van het adviesrapport van de Commissie Samsom werken Provincie Zeeland, Ministerie van I&W en Zeeland Seaports samen voor de totale sanering van het voormalige Thermphos-terrein.*
Voorafgaande bestuurlijke besluiten	GS In juni 2014 heeft GS besluiten ten aanzien van de overeenkomsten met de curatoren van Thermphos en Zeeland Seaports genomen en deze aan PS voor wensen en bedenkingen voorgelegd. De overeenkomsten zijn in oktober 2014 besproken. In de periode tot 2016 is met regelmaat in GS de voortgang en ontwikkelingen besproken en heeft besluitvorming vanuit de rol van bevoegd gezag plaatsgevonden. 22 maart 2016 is in GS de berichtgeving van VCB

		over vertraging en niet halen einddatum TKO besproken. Eind juni 2016 is vanuit VCB als nieuwe einddatum voor de TKO 22 december 2016 genoemd. Nadat berichtgeving in oktober 2016 leidde tot geen zicht op een nieuwe datum heeft GS op 18 oktober 2016 besloten een Plan van Aanpak te eisen en een statenvoorstel voor extra middelen vastgesteld. In deze periode is vanuit GS een verzoek om hulp aan het Rijk verstuurd. 20 december 2016 is reactie op verzoek om drie maanden extra voor plan van aanpak van VCB met statenvoorstel voor extra middelen ter overbrugging tot periode tot en met april 2017 7 april 2017 Gezamenlijke brief met Zeeland Seaports aan informateur kabinetsformatie vastgesetld 11 april 2017 statenvoorstel plan van aanpak Thermphos juni 2017 Besluitvorming ten aanzien van akkoord gaan met opdracht Rijk voor instelling Commissie Samsom september 2017 12 september 2017 standpunt innemen over advies Samsom in voorbereiding op bestuurlijk overleg met Rijk 19 september 2017 vaststellen standpunt over advies Samsom en versturen brief aan PS na bestuurlijk overleg 11 oktober 2017 statenvoorstel implementatie Samson inclusief dekkingsvoorstel 19 december 2017 goedkeuring ondertekenen financiële overeenkomst Thermphos met Rijk en Zeeland Seaports 21 december 2017 ondertekende financiële overeenkomst Thermphos 13 februari 2018 goedkeuring ondertekenen samenwerkingsoverenkomst Thermphos met Rijk en Zeeland Seaports 18 april 2018 ondertekende Samenwerkingsovereenkomst Sanering voormalig Thermphos terrein
	PS	Op 16 juni 2014 hebben Provinciale Staten besloten geen bedenkingen te hebben tegen de overeenkomsten zoals die toen voorlagen. Ook

	hebben ze geen bedenkingen geuit tegen de oprichting van een afzonderlijke sanerings-BV door ZSP en hebben ze middelen beschikbaar gesteld om de overeenkomsten uit te kunnen voeren. Voortgangsbrieven project sanering Thermphos t.b.v. PS van januari, maart, juni, juli 2016. In oktober en december 2016 en in januari en maart 2017 is informatie met PS gedeeld in een besloten bijeenkomst PS Op 18 november 2016 zijn door Provinciale Staten extra middelen beschikbaar gesteld (€ 1,1 miljoen) voor het dekken van de extra beheerskosten i.v.m. uitloop sanering. In januari 2017 is wederom € 2,5 miljoen beschikbaar gesteld door Provinciale Staten voor het dekken van de beheerskosten tot en met april 2017. In juni 2017 is maximaal € 4,5 miljoen beschikbaar gesteld door Provinciale Staten voor de beheerskosten. In april 2017 is het statenvoorstel met betrekking tot het plan van aanpak behandeld. In vervolg op het rapport Samsom heeft op 3 en 10 november 2017 PS het statenvoorstel ten aanzien van de implementatie van het rapport Samsom en de dekking daarvan (DIP-163) vastgesteld. Op basis daarvan hebben GS een financiële overeenkomst en een samenwerkingsovereenkomst gesloten met het ministerie van I&W en Zeeland Seaports voor de sanering van het Thermphos-terrein.

Betrokkenen		**Akkoord**
Bestuurlijk opdrachtgever	Bat, dhr. drs. J. de	
Ambtelijk opdrachtgever	Prevaes, dhr. drs. L.M.L.M.	
Projectleider	Schipper, dhr. L.J.	

Voortgang algemeen	*Er wordt voor gezorgd dat VCB de prioritaire saneringsactiviteiten, die belangrijk zijn voor planning en in verband met risico op oplopende kosten, uit blijft voeren en dat VCB de veiligheid voor mens en omgeving kan waarborgen. De gezamenlijke aansturing van VCB door ministerie van I&W, Provincie Zeeland en Zeeland Seaports is gestart vooruitlopend op de ondertekening van de samenwerkingsovereenkomst en formeel geworden met de ondertekening van de samenwerkingsovereenkomst.*

Voortgang projectfase	**Percentage gereed**	**Begin**	**Eind**
Initiatiefase	100		
Definitiefase	100		

Ontwerpfase		100		
Voorbereidingsfase		100		
Realisatiefase		25	10-10-2014	31-12-2021
Nazorgfase		0		
Beheersaspecten	**Status**	**Toelichting**		
Geld	😐	De provinciale bijdrage gerekend vanaf 1 april 2017 is 41,75 miljoen euro. Daarvan is 8,75 miljoen euro sindsdien aan VCB betaald ten behoeve van beheers- en organisatiekosten en de sanering van het voormalige Thermphos-terrein. De financiële overeenkomst waarin de financiële verantwoordelijkheden van Rijk, Provincie en Zeeland Seaports zijn vastgelegd, is ondertekend op 20 en 21 december door de drie partijen. In de samenwerkingsovereenkomst tussen ministerie I&W, Zeeland Seaports en Provincie Zeeland worden de procedures voor besluitvorming over risico's en meerkosten opgenomen. DE Samenwerkingsoverenkomst is ondertekend op 12, 17 en 18 april 2018 door de drie partijen. Aangezien er in het totale project en met name in de latere stappen nog veel onzekerheden zijn, kan niet met zekerheid worden aangegeven dat er geen sprake zal zijn van kostenoverschrijdingen die de opgenomen risicoreserve gaan overschrijden. vorige status:😐		
Organisatie	🙂	De interne organisatie is na de ondertekening van de Samenwerkingsovereenkomst aangepast aan de nieuwe situatie en verantwoordelijkheidsverdeling tussen de 3 partijen. De Provincie vervult daarnaast de voorzittersfunctie en de secretariaatsfunctie voor de stuurgroep Thermphos en de secretariaatsfunctie voor het Bestuurlijk Overleg Thermphos. vorige status:🙂		
Risico's	😐	Met het sluiten van de financiële overeenkomst en de samenwerkingsovereenkomst zijn een aantal risico's verminderd. Tegelijkertijd blijven risico's aanwezig gezien het uiterst complexe dossier en de 1/3e verantwoordelijkheid die wordt genomen voor de totale sanering. vorige status:😐		
Kwaliteit	🙂	De interne organisatie, inclusief externe inhuur deskundigen zorgt voor een kwalitatief adequaat traject. Vanuit ministerie I&W, Zeeland Seaports en Provincie Zeeland wordt VCB bevraagd op het op peil zijn van haar organisatorische kwaliteit. vorige status:🙂		
Informatie	🙂	De interne informatie aan GS en PS wordt door informatiebrieven, statenvoorstellen, toelichting iedere Commissie Bestuur en speciale bijeenkomsten geregeld. Op april is aan Provinciale Staten de Samenwerkingsovereenkomst gestuurd. Door de ondertekening door alle partijen van deze overeenkomst is aan de voorwaarde van de Provincie voldaan		

		ten aanzien van het vrijgeven van de door Provinciale Staten beschikbaar gestelde middelen voor de sanering, namelijk een ondertekende samenwerkingsovereenkomst door alle partijen. vorige status:☺
Tijd	☺	Met statenvoorstel DIP-163 is voor de scope uitgegaan van de totale planning voor sanering, doorlopend tot in 2021. VCB meldt dat de planning nog steeds is om in 2021 de sanering af te ronden. vorige status:☺
? geen voortgang bekend		
☺ volgens planning		
😐 dreigt te overschrijden		
☹ planning overschreden		

Voortgangsrapportage Provinciale staten

Project: Waterdunen

Algemeen			
Periode	Q2	Datum	27-06-2018
Status:	Definitief		

Korte omschrijving van het project	Het doel van Waterdunen is drieledig: 1. Een oplossing voor kustveiligheid. Duinen en dijken ter hoogte van Breskens vormen één van de zwakke Nederlandse schakels. Met de gekozen wijze van kustversterking is de veiligheid voor 200 jaar gegarandeerd. 2. Met de getijdennatuur, een groot slikken- en schorrengebied, draagt Waterdunen bij aan het met België afgesproken natuurherstel van de Westerschelde. 3. Door de combinatie van kustversterking, (recreatie)natuurontwikkeling en hoogwaardige verblijfsrecreatie ontstaat een voor recreanten uiterst aantrekkelijk gebied, zowel voor de echte natuurkenners en vogelaars als voor bewoners en verblijfsrecreanten. Dit zal leiden tot seizoensverlenging en een aanzienlijke sociaal-economische impuls voor de (krimp)regio.
Achtergrond	*De opgave voor de provincie is om het recreatiecasco, de (recreatie)natuur en de bijbehorende infrastructurele voorzieningen te realiseren.* *Daarnaast gaat het ook (c.q. vooral) om het realiseren van de gewenste toegevoegde waarde van Waterdunen voor wat betreft de sociaal-economische impuls voor de regio West Zeeuws-Vlaanderen en de betekenis voor Zeeland als LAND IN ZEE!-landmark.* *De volgende resultaten worden nagestreefd:* • *garanties voor een goed beheer en gebruik van de aangelegde voorzieningen;* • *spin-off voor bewoners, instellingen en ondernemers in de regio;* • *uitstraling naar landelijke overheid, kennisinstituten, pers, toekomstige bezoekers.* *Bovenstaande resultaten bereikt de provincie in samenwerking en afstemming met de andere bij Waterdunen betrokken partijen (Waterschap Scheldestromen, gemeente Sluis, HZL en Molecaten) en met de omgeving.*
Voorafgaande bestuurlijke besluiten	GS

	PS In de vergadering van 4 november 2016 is de GREX 2017 vastgesteld	
Betrokkenen		**Akkoord**
Bestuurlijk opdrachtgever	Reu, dhr. drs. B.J. de	
Ambtelijk opdrachtgever	Prevaes, dhr. drs. L.M.L.M.	
Projectleider	Maljaars, dhr. mr. J.	

Voortgang algemeen	*Met Molecaten is het overleg gestart over de ruimtelijke invulling van het recreatieterrein dat moet leiden tot een definitief voorontwerp t.b.v. de aanvraag voor een omgevingsvergunning bij de gemeente. Nadat de Provincie haar werkzaamheden heeft afgerond kan Molecaten aan de slag. De planning is om bij de start van het recreatieseizoen 2020 het Park Waterdunen deels gereed te hebben zodat gasten ontvangen kunnen worden. Er wordt overleg gevoerd over de grondoverdracht naar Molecaten, HZL en het Waterschap. Met het Waterschap vindt intensieve samenwerking plaats om de getijdenduiker open te maken. De aanbesteding voor de inlaatkreek en het amoveren van de wegen door de provincie heeft plaatsgevonden, na de zomer starten de werken.* *HZL bereid het Kustlaboratiorium in Waterdunen voor. GS hebben een wijzigingsplan voor zilte teelten vastgesteld. HZL realiseert momenteel de Oestergeul i.o.m. de Provincie. Gestart is met de aanleg van de eerste twee vogelkijkhutten aan het middenpad. Beide werken zijn voor de zomer gereed zodat de Provincie de bestekken inlaatkreek en amoveren wegen kan uitvoeren.* *Met de gemeente Sluis is bestuurlijk overleg gevoerd over een gemeentelijke bijdrage aan Waterdunen. De gemeente is voornemens om een structurele bijdrage voor beheer en onderhoud bij te dragen, e.e.a. wacht op besluitvorming in de gemeenteraad.* *22 september wordt er een Open Dag georganiseerd. Na de zomer wordt een informatiebijeenkomst georganiseerd voor omwonenden tbv de aankomende werkzaamheden in het gebied.*

Voortgang projectfase	**Percentage gereed**	**Begin**	**Eind**
Initiatiefase	100		
Definitiefase	100		
Ontwerpfase	100		
Voorbereidingsfase	100		
Realisatiefase	77		
Nazorgfase	0		

Beheersaspecten	**Status**	**Toelichting**
Geld	☺	In de PS-vergadering van 15 december 2017 is de GREX 2018 vastgesteld. Wij blijven binnen de kaders van de GREX. Het effect van de in het 1e kwartaal opgelopen vertraging zal bij herziening van de GREX 2019 eind dit jaar inzichtelijk worden

		gemaakt aan PS. vorige status:☺
Organisatie	☺	De capaciteitsplanning wordt elk kwartaal beoordeeld en de projectorganisatie wordt als voldoende geacht om het project af te ronden. Op basis van de uitkomsten van een reguliere projectaudit worden enkele taken op het gebied van projectbeheersing anders georganiseerd. vorige status:☺
Risico's	☺	Voor Waterdunen worden regelmatig risicosessies gehouden om het dossier te actualiseren. De uitkomsten van deze risicosessies worden verwerkt in NARIS, het risico-inventarisatiesysteem. Als de uitkomsten van deze risicosessies aanleiding geeft tot het bijsturen van het project zal dit bij een herziene GREX 2019 worden aangeboden aan PS. Met het eventueel later overdragen van de gronden aan Molecaten zijn rentelasten gemoeid. Dit risico is opgenomen in de GREX 2018 (huidige GREX) en kan worden gedekt uit de post onvoorzien. vorige status:☺
Kwaliteit	☺	Door de vaststelling van de GREX 2018 is er duidelijkheid over de projectscope. Over de detaillering van de invulling van de onderdelen van de scope binnen de door PS vastgestelde kaders vindt afstemming plaats met de projectpartners/toekomstige beheerders die vertaald zullen worden naar concrete afspraken. vorige status:☺
Informatie	☺	Vanaf begin 2017 wordt per kwartaal gerapporteerd over de financiële voortgang aan de ambtelijk en bestuurlijk opdrachtgever. Bij majeure tussentijdse ontwikkelingen op het gebied van tijd en geld zal GS worden geïnformeerd. Uw Staten worden per kwartaal geinformeerd over de voortgang. De GREX 2019 wordt in het najaar van 2018 aan PS voorgelegd. vorige status:☺
Tijd	😐	In de huidige Provinciale planning die is vastgesteld bij de vaststelling van het statenvoorstel GREX 2018 in PS van 15 december 2017 is uitgegaan van de einddatum van het project op 31 december 2019. Inmiddels is wel duidelijk dat er minimaal 6 maanden vertraging is ontstaan bij de voorbereiding van het bestek voor de inlaatkreek omdat de goedkeuring van het waterschap op basis van de Wet op de waterkering langer duurde dan was ingeschat. Zowel ambtelijk als bestuurlijk is het overleg met het waterschap geïntensiveerd om verdere vertraging in de planning te voorkomen.

		Voor Molecaten geldt dat de vertraging op het bestek inlaatkreek ook van invloed is op hun planning. Molecaten verwacht dat de opening van het park nu per 2020 op de rol staat. vorige status:
geen voortgang bekend		
volgens planning		
dreigt te overschrijden		
planning overschreden		

Voortgangsrapportage Provinciale staten

Project: Programma Natuurpakket Westerschelde

Algemeen			
Periode	Q2 2018	Datum	18-06-2018
Status:	Definitief		
Korte omschrijving van het project	Het programma tot het realiseren van 600 ha estuariene natuur volgens het Convenant Rijk-Provincie (2005) over de uitvoering van de ontwikkelingsschets 2010. Het Programma Natuurpakket Westerschelde omvat volgende projecten: a) Hertogin Hedwigepolder (350 ha) b) Uitbreiding Zwin (22 ha) c) Middengebied Waterdunen (121 ha) en Perkpolder (35 ha) d) Buitendijks (3 deelprojecten 87 ha) e) Landbouw-flankerend beleid (subsidie € 6,5 miljoen en grondruilbank € 6,5 miljoen). f) Overige afspraken (grenspark, impuls Hulst, Sloe/Tractaatweg, monitoring)		
Achtergrond			
Voorafgaande bestuurlijke besluiten	GS 7 oktober 2005 Voorstel GS invulling Schelde Estuarium Ingekomen brieven van ministerie EZ/LNV van 26 januari 2013 en 14 november 2016 inzake wijziging convenant. Ingekomen brief van ministerie LNV van 11 januari 2018 inzake goedkeuring van het voorstel tot herijking. PS Besluit 7 oktober 2005 Voorstel PS invulling Schelde Estuarium Besluit 30 januari 2006 Convenant Rijk en Provincie Natuurpakket Westerschelde Informering 26 januari 2016 Voortgangsbrief NPW 2015		

Betrokkenen		**Akkoord**
Bestuurlijk opdrachtgever	Schönknecht-Vermeulen, mevr. C.M.M.	
Ambtelijk opdrachtgever	Prevaes, dhr. drs. L.M.L.M.	
Projectleider	Maljaars, dhr. mr. J.	

Voortgang algemeen	*Zie bijlage (Voortgangprojecten NPW Q2 2018.pdf) onder documenten.*

Voortgang projectfase	**Percentage gereed**	**Begin**	**Eind**

Initiatiefase		100	31-01-2006	26-06-2013
Definitiefase		100	31-01-2006	26-06-2013
Ontwerpfase		20	01-01-2008	31-12-2022
Voorbereidingsfase		61	01-01-2013	31-12-2022
Realisatiefase		16	01-01-2013	31-12-2022
Nazorgfase		16	14-10-2015	31-12-2022
Beheersaspecten	**Status**	**Toelichting**		
Geld	☺	Voor de uitvoering van NPW is door het rijk € 153,5 mln. beschikbaar gesteld. In oktober 2016 heeft de Staatssecretaris ingestemd met de inzet van de t/m 2016 gerealiseerde rente-inkomsten en winst op de verkoop van grond bovenop de afgesproken € 153,5 mln. Totaal is € 155,7 mln. beschikbaar. De verwachting is dat dit budget voldoende is voor het programma. vorige status:☺		
Organisatie	☺	Het NPW is een programma-aanpak die de Provincie uitvoert voor het Rijk op basis van een specifieke afspraak met het Rijk, vastgelegd in een convenant. Binnen de provincie Zeeland is een aparte programmastructuur geformeerd rond de NPW-projecten, de NPW projectorganisatie. In verband met de update van de MJKR, voor de komende jaren, is de inzet tot einde van het programma opnieuw geactualiseerd. Dit heeft er toe geleid dat de organisatie voor de komende jaren is versterkt met extra uitvoeringscapaciteit welke bekostigd zal worden uit het bestaande rijksbudget. De feitelijke uitvoering van de NPW-projecten wordt grotendeels met en door externe partners gedaan: het Zwin door het Vlaams agentschap Maritieme Dienstverlening en Kust en de Hedwigepolder door de Vlaamse Waterweg. De buitendijkse projecten Baalhoek en Knuitershoek zijn gedaan door het Waterschap Scheldestromen via de Projectorganisatie Waterveiligheid. Perkpolder is gedaan door Rijkswaterstaat en Waterdunen voert de provincie zelf uit. De rol van de Provincie is met name begeleidend, toezichthoudend en coördinerend voor alle betrokken Nederlandse partijen. vorige status:☺		
Risico's	☺	Overeenkomstig de afspraken rond grote projecten zijn risicoanalyses opgesteld op project- en programmaniveau. De risicodossiers van de projecten en het programma worden periodiek geactualiseerd. Bij de actualisatie in het tweede kwartaal is voor de nog langlopende dossiers (van het programma en van de Hedwige) gekozen om aan te sluiten bij de door de provincie gehanteerde methodiek. Tevens is er in het tweede kwartaal voor de in voorbereiding zijnde projecten Bath, Zimmerman en Ossenisse een risicodossier opgesteld. Door de uitspraak van de Hoge Raad in de onteigeningsprocedure van de Hedwigepolder op 5 januari 2018		

		is een belangrijk risico weggevallen. Een ander groot risico betrof de uitwerking van de buitendijkse projecten. Begin januari 2018 heeft de Minister van LNV ingestemd met de herijking van het totale programma waardoor dit risico aanzienlijk kleiner is geworden. Tenslotte speelt op de achtergrond ook nog een risico dat het pakket maatregelen moet voldoen aan de eisen van de Europese Commissie. Nog steeds is er sprake van een 'ingebrekestelling' van Nederland die voorlopig alleen is opgeschort in afwachting van de realisatie van het Natuurpakket. Het Rijk is daar als eerste voor aanspreekbaar. vorige status:☺
Kwaliteit	☺	Hoofdopgave betreft het realiseren van 600 hectare estuariene natuur. Op basis van de herijking voor het totale programma geldt het volgende: - 95 ha (Perkpolder (35 ha), Baalhoek (33 gewogen ha) en Knuitershoek (27 gewogen ha)) gerealiseerd; - 143 ha (Zwin (22 ha, waarvan 10 ha kwaliteitsverbetering) + Waterdunen (121 gewogen ha) in uitvoering; - 420 ha (Hedwigepolder (350 ha, waarvan 38 ha kwaliteitsverbetering) en Bath (27 gewogen ha), Ossenisse (26 ha) en Zimmermangeul (17 ha) in voorbereiding voor uitvoering. Het belangrijkste beoogde effect is natuurherstel van de Westerschelde. Het duurt nog geruime tijd voordat het effect volledig vastgesteld kan worden. De vaststelling of met de projecten de beoogde estuariene natuur ter plaatse is gerealiseerd kan kort na de realisatie worden gedaan. Na afloop van het NPW-programma in 2022 gaat de verantwoordelijkheid voor de uitgevoerde projecten, monitoring en beheer (tenzij anders belegd) terug naar het Rijk. Bij de uitvoering van het NPW-convenant hoort ook projectmonitoring. Monitoring op de risico's die verbonden zijn aan de projecten (zoals bijvoorbeeld grondwatermonitoring) en monitoring om te bepalen of de gestelde doelen behaald worden. In 2015 is het document "Overzichtsdocument aanpak monitoring Natuurpakket Westerschelde" opgesteld, waarin beschreven wordt, hoe de monitoring is opgezet vanuit de verantwoordelijkheid van de provincie Zeeland op basis van het convenant met het Rijk over het Natuurpakket Westerschelde. Onder de rubriek voortgang wordt op de afzonderlijke projecten ingegaan. vorige status:☺

Informatie	☺	Maandelijks vindt afstemming plaats tussen de programmamanager en de bestuurlijk en ambtelijk opdrachtgever. Iedere drie maanden is er Stuurgroep overleg tussen LNV en de Provincie. Maandelijks vindt er afstemming plaats tussen projectdirecteur en programmamanager, tussen de programmamanager en LNV en tussentijds indien daartoe aanleiding toe is. De jaarlijkse door de accountant gecontroleerde rapportage aan het Rijk wordt in juli aan LNV aangeboden, evenals de herziene meerjarenkostenraming. Besluitvorming en het informeren van GS en PS vindt op de gebruikelijke momenten per kwartaal op reguliere basis plaats en aanvullend indien daartoe aanleiding is. vorige status:☺
Tijd	☺	De Provincie heeft in 2006 de uitvoeringstaak voor het Natuurpakket Westerschelde (NPW) in opdracht van het Ministerie van LNV op zich genomen. Inmiddels is de looptijd van het programma verlengd tot en met 2022. De opgave is het creëren van 600 ha estuariene natuur voor de Westerschelde als herstelmaatregel voor de slechte staat van instandhouding. In het Verdrag Uitvoering Ontwikkelingsschets 2010 Schelde-estuarium (het Verdrag) is tussen Vlaanderen en Nederland afgesproken dat daarvoor het Nederlandse deel van het Zwin wordt uitgebreid en in de Hedwigepolder estuariene natuur wordt gerealiseerd. Voor het zgn. Middengebied heeft de minister van LNV in 2008 ingestemd met een Zeeuws voorstel voor de resterende hectares. De invulling van het Natuurpakket Westerschelde is eind 2017 door GS herijkt en op 11 januari 2018 heeft de Minister van LNV schriftelijk hiermee ingestemd. Voor wat betreft de looptijd van de projecten loopt het programma volgens de planning vorige status:☺
? geen voortgang bekend		
☺ volgens planning		
😐 dreigt te overschrijden		
☹ planning overschreden		

Bijlage uit IPA: IPA-rapportage voortgang projecten Q2 2018

Voortgang projecten
Vastgesteld kan worden dat NPW geleidelijk van planvoorbereiding en -vorming in de uitvoeringsfase en deels al in de beheerfase terecht is gekomen. Dat geldt niet voor alle onderdelen maar wel voor het grootste deel.

Nederland heeft op 8 april 2014 aan de Europese Commissie toegezegd een onafhankelijke commissie voor de monitoring van de 600 ha natuurherstel Westerschelde in te stellen. Begin 2018 heeft LNV besloten dat de commissie de minister van LNV van advies zal voorzien op de onderstaande punten:
-dragen de projecten bij aan het herstel en de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna in de Westerschelde?
-wat zijn de natuurlijke baten van de projecten voor de Westerschelde regio?
-welke evt. optimalisatiemaatregelen kunnen genomen worden om de typische habitats en leefgemeenschappen verder tot ontplooiing te laten komen?
De monitoringscommissie start haar activiteiten in 2021 tenzij op dat moment nog onvoldoende monitoringsgegevens beschikbaar zijn. De commissie zal bestaan uit 3 onafhankelijke (Nederlandse) deskundigen op het gebied van ecologie, morfologie en waterbeheer en zullen in 2020-2021 worden benaderd.

Hieronder wordt op de afzonderlijke projecten ingegaan.

1. Hedwige-Prosperpolder
Nadat het Rijksinpassingsplan op 12 november 2014 onherroepelijk is geworden, zijn de gronden die in eigendom zijn van de heer De Cloedt bij Koninklijk Besluit van 14 november 2014, gepubliceerd in de Staatscourant van 12 december 2014, voor onteigening aangewezen. De rechtbank heeft op 8 juni 2016 de vordering toegewezen aan de Staat. De Hoge Raad heeft op 5 januari 2018 het arrest gepubliceerd en daarin is de onteigening definitief uitgesproken.

Naast de juridische procedure tot onteigening loopt het traject van de schadeloosstelling. De schadeloosstellingsprocedure is door de rechtbank per 18 juli 2016 officieel opgeschort in verband met de cassatie en is na de uitspraak van de Hoge Raad weer opgestart.
De daadwerkelijke realisatie en inrichting van de Hedwigepolder gebeurt overeenkomstig het Verdrag door Vlaanderen, door De Vlaamse Waterweg (VW). VW heeft het bestek opgesteld met daarin de correcte en volledige borging van alle voorwaarden en eisen uit het Rijksinpassingsplan en de uitvoeringsbesluiten. Het bestek is op 1 april op de markt gebracht. De pachters en de heer De Cloedt hebben het gebruik tot en met 5 oktober 2018. De aannemer kan na die datum over de gronden beschikken.

Bij de vaststelling van het bestek zijn in een samenwerkingsovereenkomst afspraken gemaakt over het toezicht en de begeleiding van de realisatie door V&W en de Provincie Zeeland. Leidend daarbij is de rolverdeling in het Verdrag: Vlaanderen is verantwoordelijk voor de realisatie en de Provincie Zeeland begeleidt dit vanuit Nederland.

In het kader van de monitoring is opdracht verleend voor een zoet/zoutmonitoring. Daarnaast werkt het NIOZ samen met de Universiteit van Antwerpen aan een modellering ten behoeve van monitoringsvragen over de projectdoelstelling.

Het selectieproces van de **toekomstige beheerder** van de Hedwigepolder stelt eisen aan transparantie en marktconformiteit. De voorbereidingen van dit proces zijn gestart. De

daadwerkelijke selectie (te starten met publicatie van een belangstellingsregistratie) kan nu, na de uitspraak van de Hoge Raad, ter hand worden genomen.

Het concept van een 'Grenspark' is bedoeld om voor het robuust en groot aaneengesloten grensoverschrijdend natuurgebied dat in de loop van de jaren in de grensregio ontstaat, een samenhangend beheer af te spreken en om met de nieuwe natuur meerwaarde te geven aan de grensregio. In april 2016 is de aanvraag voor Europese Subsidie in het kader van Interreg VA toegekend en is het project van start gegaan. EGTS Linieland, een bestuurlijke samenwerking van Nederlands en Vlaamse gemeenten en provincies, is leadpartner van dit project. Vanuit de projectorganisatie NPW zijn twee onderdelen van groot belang. Ten eerste het tot stand komen van een grensoverschrijdend natuurbeheerplan. Daar is opdracht verleend door de natuurbeheerders HZL en ANB op basis waarvan naast een natuurvisie ook natuurbeheerplannen worden opgesteld. Binnenkort worden de eerste concepten opgeleverd. Ten tweede is de Provincie Zeeland trekker voor de verkenning naar de identiteit van het grenspark, het ontwikkelen van een grensparkconcept en bijbehorende business-cases en samenwerkingsvormen. Voor het vaststellen van de identiteit van het grenspark en bijbehorend marketinglandschap zijn eerder enkele workshops georganiseerd samen met de zogenaamde streekholders uit de regio. Inmiddels is er door de stuurgroep GGS een contourennotitie vastgesteld met daarin drie alternatieve grensparkconcepten. Afgelopen maanden zijn diverse werkateliers georganiseerd om uiteindelijk te komen tot een voorkeursalternatief. Na de zomer wordt er dan een bij het voorkeursalternatief passend businessplan opgesteld.

2. Uitbreiding Zwin
De werken zijn eind maart 2016 gestart en lopen door tot maart 2019. De werken lopen tot nu toe op schema en het grondverzet neemt een aanzienlijk deel van het werk in beslag. Inmiddels is duidelijk dat er sprake is van extra meerwerk omdat de grondbalans niet sluit. Deze kosten kunnen opgevangen worden binnen de meerjarenraming NPW waarin een risicoreservering is opgenomen. Begin maart 2017 is de verbreding en verdieping van de Zwingeul afgerond. Vervolgens is de nieuwe dijk in de Willem-Leopoldpolder verder op de hoogte gebracht en is de dijk gesloten. Ook is het vlonderpad aan Nederlandse zijde gerealiseerd en is een begin gemaakt met de uitkijkpunten. Inmiddels zijn ook de contouren van de nieuwe geul en het broedvogeleiland in het uitbreidingsgedeelte te zien. Tot slot zijn de voorbereidingen getroffen voor de aanleg van de fietspaden op en langs de dijk en de aansluitingen hiervan. In Vlaanderen zijn de grachten voor de antiverziltingsmaatregelen en het pompgebouw inmiddels klaar.
Het “raamakkoord inzake het waterbeheer in een deel van de Oostkustpolder dat is gekoppeld aan de uitbreiding van het Zwin. De uitvoering gebeurt o.a. via het landinrichtingsproject Zwinpolders en mogelijk zal er in het Zwin zoet water worden gespuid bij piekbelasting.
Hiervoor is een protocol opgesteld tussen diverse Vlaamse overheden en diensten en Provincie Zeeland, waarin peilhoogtes zijn vastgelegd en voorzien wordt in een calamiteitenregeling.

Verder dient er nog een herschikking van grondbezit plaats te vinden t.b.v. het toekomstig beheer. Met de gemeente Sluis, het Zeeuws Landschap en het Waterschap Scheldestromen is hierover overeenstemming bereikt. De effectuering van de grondruil is voorzien in de tweede helft van 2018.

Bij de monitoring ligt op dit moment de nadruk op het monitoren van mogelijke negatieve effecten en met vrijwel alle omwonenden zijn afspraken gemaakt over het nemen van compenserende maatregelen met betrekking tot mogelijke verzilting dan wel een afkoopsom.

3. Middengebied.
Met de oplevering van het project Perkpolder in juni 2015 is de realisatie van de estuariene natuur in dit project volledig voltooid en is de eerste 35 hectare gereed. Begin juni 2017 zijn de werkzaamheden aan de strekdammen bij Knuitershoek en Baalhoek (resp. 27 en 33 hectare) afgerond. Aan het Centre of Expertise is opdracht verleend om de komende vijf jaar de

ontwikkelingen bij Baalhoek en Knuitershoek te monitoren. De eerste primaire resultaten laten zien dat er tussen de dammen daadwerkelijk sedimentatie plaatsvindt en dat de hoogwatervluchtplaatsen bij Knuitershoek gebruikt worden. Op dit moment is het nog te vroeg en zijn er nog te weinig gegevens om meer te zeggen over de monitoring van Baalhoek en Knuitershoek. Het project wordt de komende 4 jaar opgevolgd door het Centre of Expertise.

Het project **Waterdunen** omvat de combinatie "verbetering en verhoging van de kustveiligheid met innovatie van het toeristisch product" en "de versterking van natuur en landschap". Binnen het project Waterdunen wordt 173 hectare nieuwe estuariene natuur gerealiseerd die (met de herijking NPW) voor 121 ha meetelt in de opgave van het NPW. Het gaat hierbij om 'gecontroleerde getijdenatuur', het water stroomt door een getijdenduiker het gebied in en uit. Inmiddels is duidelijk dat de planning zoals afgesproken bij het Statenvoorstel GREX-2018 (PS van 15 december 2017) niet wordt gehaald en dat er een langere doorlooptijd wordt voorzien. Zie hiervoor ook de rapportage van Waterdunen.

Het buitendijkse project **strekdammen bij Bath** wordt momenteel nader uitgewerkt. Het ziet er naar uit dat de juridische procedure van vergunningverlening in de loop van het tweede kwartaal van 2018 kan starten. Met Staatsbosbeheer, eigenaar van de projectlocatie, is overleg. Aanbesteding volgt eind 2018.

De **twee 'nevengeul'-maatregelen bij Hoofdplaat en Ossenisse** zijn vooraf aangemerkt als de meest risicovolle (kansrijk mits-) projecten. Er is een nadere verkenning geweest van de uitvoeringsmogelijkheden waarbij we kunnen aannemen dat de opbrengst lager is dan de 119 ha die in 2009 was geraamd; daarbij is overigens breder gekeken dan alleen de maatregelen zoals aanvankelijk zijn voorgesteld. Daarbij gaat het steeds om buitendijkse kwaliteitsverbetering en om extra kwaliteitsverbetering in de projecten Zwin en Hedwige die tot dusver niet zijn meegeteld. De minister van LNV heeft 11 januari ingestemd met de herijking. Onderdeel van de herijking is ook een 'vernieuwd' programma voor het Middengebied.

Platen van Ossenisse, Hoofdplaatpolder, veenbankproject op de Zimmermangeul, Appelzak en schorverjonging. De projecten Ossenisse en Zimmerman zijn opgepakt en de nodige vooronderzoeken zijn uitgevoerd. Vóór de zomer 2018 zullen deze projecten een definitief ontwerp hebben en zijn ze in principe gereed voor het opstarten van een vergunningenprocedure. Voor de overige mogelijke projecten vindt nog nader overleg plaats over mogelijkheden van uitvoering, dit is afhankelijk van de nog beschikbare financiële middelen en resterende tijd binnen de convenants afspraken.

4. Nevenopgaven

Minder herkenbaar als maatschappelijke effecten maar daardoor niet minder belangrijk zijn de nevenopgaven zoals het ontwikkelen van een Grenspark, een Landbouw Flankerend Beleid en een impuls voor de gemeenten Hulst en Sluis, de toegevoegde waarde die is verkregen door zelf verantwoordelijk te zijn voor de uitvoering van het NPW.

Door de uitspraak van de Hoge Raad in de onteigening van de Hedwigepolder kunnen de grondruilen met de pachters worden geëffectueerd en komen de resterende ruilgronden vrij om via het kavelruilbureau te worden ingezet voor het landbouwflankerend beleid zoals afgesproken in het convenant.

Risico's grote projecten

Inleiding

In het risicomanagementbeleid 'riskeer, beheers en realiseer meer' is vastgelegd dat projectrisico's worden verantwoord via de kwartaalrapportages die aan zowel Gedeputeerde Staten als Provinciale Staten worden verstrekt. Tegelijkertijd met deze kwartaalrapportages wordt ook verantwoording afgelegd over de ontwikkeling van het provinciaal risicoprofiel. In het handboek grote projecten is ook aandacht voor risicobeheersing en het rapportagesysteem voor de grote projecten (IPA) is hierop ingericht.

Het afleggen van verantwoording aan Provinciale Staten over de provinciale risico's vindt plaats via de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing in de begroting en jaarrekening. Voor wat betreft risicomanagement met betrekking tot projecten wordt de informatie over de risico's via de kwartaalrapportage aan Provinciale Staten verstrekt.

Risico's

In het risicoprofiel van Zeeland zijn meer risico's verwerkt dan alléén de grote projecten, in het risicoprofiel zijn alle risico's waaraan onze Provincie wordt blootgesteld opgenomen. Het gaat om risico's met betrekking tot onderstaande onderwerpen.

Overzicht risico's tweede kwartaalrapportage 2018

- Thermphos
- Garantstelling Hulst i.v.m. Perkpolder
- Waterdunen beheer
- Sloeweg: fase 2 budgetoverschrijding
- Garantstelling Zeeuwse Bibliotheek
- Controle POP-2/POP-3 en overige Europese gelden
- Meldplicht datalekken
- Tekort in Faunafonds
- Wijziging licentiestructuur
- Sloeweg: fase 1 Rijksbijdrage
- Tractaatweg: budgetoverschrijding

In het overzicht staan de risico's in volgorde van invloed. De risico's met betrekking tot Thermphos, Perkpolder en Waterdunen beheer bepalen voor het grootste deel het risicoprofiel van de provincie en zijn op grond daarvan aan te merken als de grootste risico's. Het overzicht bestaat overigens niet uit alleen enkelvoudige risico's. Zo zijn er meerdere risico's die betrekking hebben op bijvoorbeeld Thermphos en Waterdunen.

Er zijn geen nieuwe risico's of risico's komen te vervallen ten opzichte van de eerste kwartaalrapportage 2018.

Benodigde risicobuffer

Op basis van de risicogegevens wordt door middel van een risicosimulatie de benodigde risicobuffer berekend. Dit is de buffer die nodig is om de financiële gevolgen van risico's op te kunnen vangen.

Deze simulatie wordt toegepast, omdat het reserveren van het maximale bedrag in de “worst case” ongewenst en onnodig is. De risico’s zullen immers niet allemaal tegelijk en in hun maximale omvang optreden. Bij de berekening van de risicosimulatie gaan we uit van een zekerheidspercentage van 95%. Uit de risicosimulatie volgt dat met 95% zekerheid kan worden gesteld dat alle risico’s kunnen worden afgedekt met een bedrag van € 9,2 miljoen.

Beschikbare risicobuffer

De beschikbare risicobuffer bestaat uit het geheel aan middelen dat beschikbaar is om de risico’s in financiële zin af te dekken.

	(bedragen x € 1 miljoen)
Beschikbare risicobuffer	
Algemene reserve (stand na 5e begrotingswijziging)	11,0
Bestemmingsreserve	0,0
Vrije belastingcapaciteit Motorrijtuigenbelasting	14,4
Ruimte meerjarenbegroting (stand na 2e begrotingswijziging)	18,8
Totaal	**44,2**

De Algemene reserve is doorgaans de primaire risicobuffer, omdat deze direct is in te zetten. De Algemene reserve bevat incidentele middelen zonder bestemming.

Ratio weerstandsvermogen

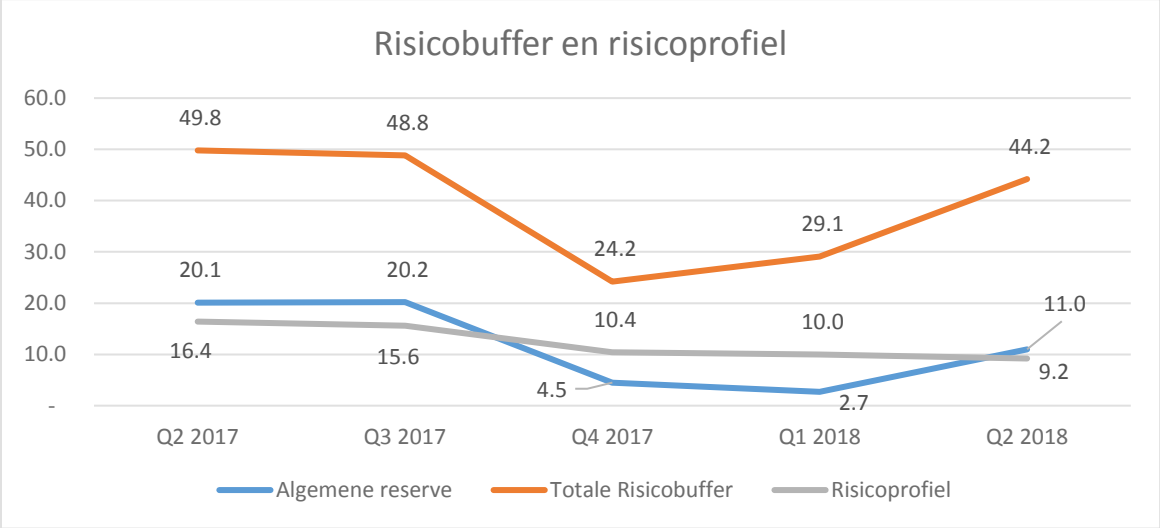
Via het risicomanagementbeleid hebben Provinciale Staten een ondergrens voor het ratio van het weerstandsvermogen vastgesteld van 1,5. Dit valt in de klasse ruim voldoende. Daarnaast is besloten dat de algemene reserve minimaal gelijk (ratio 1,0) moet zijn aan de benodigde risicobuffer. Op basis van deze ratio’s wordt bepaald of het weerstandsvermogen van de provincie toereikend is bij het huidige risicoprofiel.

Met het risicoprofiel zoals opgenomen in deze rapportage is de berekening van de ratio’s als volgt.

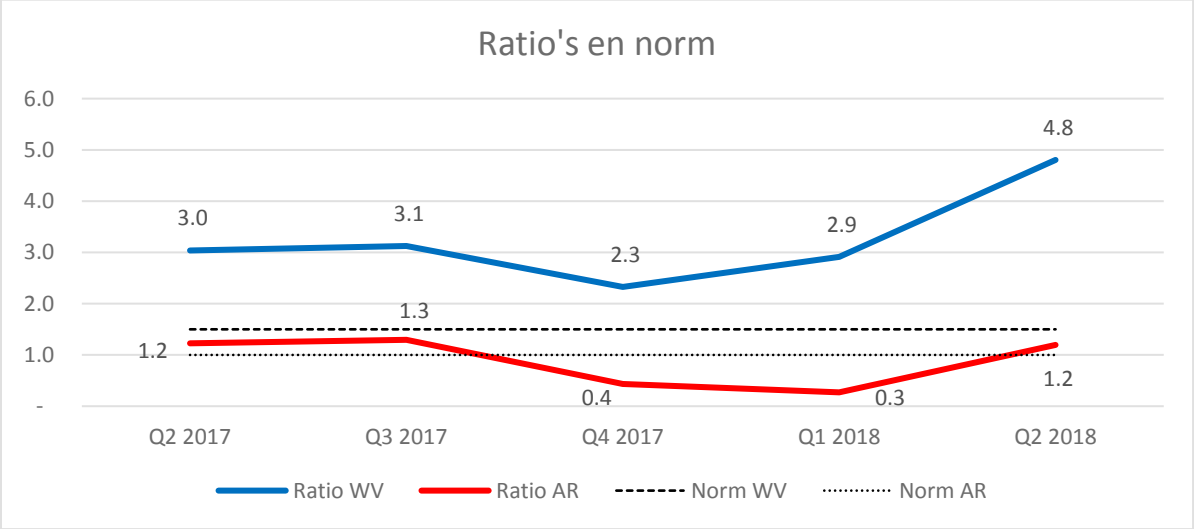
$$\textit{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\textit{Beschikbare risicobuffer}}{\textit{Benodigde risicobuffer}} = \frac{44,2}{9,2} = 4,8$$

$$\textit{Ratio Algemene reserve} = \frac{\textit{Algemene reserve}}{\textit{Benodigde risicobuffer}} = \frac{11,0}{9,2} = 1,2$$

De ontwikkeling van de beschikbare risicobuffer en het risicoprofiel ziet er als volgt uit:

De ontwikkeling van de ratio's weerstandsvermogen en Algemene Reserve is in onderstaande grafiek weergegeven:

De oorzaak van de stijging van de ratio weerstandvermogen heeft voornamelijk betrekking op de stijging van de stand van de Algemene reserve en de ruimte in de meerjarenbegroting. De stijging van de ratio Algemene reserve naar 1,2 is het gevolg van een stijging van Algemene reserve en voldoet nu weer aan de gestelde norm van minimaal 1,0. De benodigde risicobuffer is licht gedaald.